

Institutionen för Hälsovetenskaper

TENTAMEN

Kurs Omvårdnad ämne, profession och etik

Examinationsmoment Salstentamen

Kurskod OM128G

Högskolepoäng för examinationsmomentet 4hp

Datum 3/4-2025

Tentamenstid 14.15-18.30

Ansvarig lärare Sophie Mårtensson

Berörda lärare Sophie Mårtensson

Hjälpmedel/bilagor

Svaren skrivs i den direkt uppkopierade tentamen. Inga andra skrivpapper ska lämnas in.

Övrigt

- Anvisningar
- ☐ Ta nytt blad för varje lärare
 - ☐ Ta nytt blad för varje ny fråga
 - ☒ Skriv endast på en sida av papperet.
 - ☒ Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
 - ☐ Numrera lösbladen löpande.
 - ☒ Använd inte röd penna.
 - ☐ Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Poänggränser:

Max: 72 p

Godkänd: 35 p

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Antal sidor totalt 6

Patientfall

Martin är en äldre man, han har levt ensam de senaste fem åren sedan hans maka gick bort, tillsammans har de tre barn och sju barnbarn. Martin har varit en aktiv människa om drivit eget företag inom skogsnäringen och hans stora fritidsintresse har varit hälsa och friluftsliv. Sedan två år bor han nu på ett trygghetsboende då hans ålder och sviktande hälsa gjorde det svårt för honom att klara sin vardag i sitt hus. Martin är klar och adekvat, men känner sig nedstämd då han är mycket begränsad i sin fysiska rörlighet. Han har svår smärta i båda sina knän och händer. Han kan stå och ta några få steg men vid längre förflyttning använder han rullstol. I relation till sina fysiska förmågor behöver Martin stöd och hjälp för att klara av sin vardag på trygghetsboendet. Under de senaste dagarna har Martins allmäntillstånd och fysiska förmågor avtagit. Omsorgspersonalen upplever att han blivit mer nedstämd och att han inte vill äta eller delta i de vardagliga aktiviteterna på trygghetsboendet. Omsorgspersonalen kontaktar dig som sjuksköterska då de önskar att Martin får komma till sjukhuset för mer vård. När du möter Martin sitter han i sin rullstol, han berättar för dig att till sjukhuset vill han inte åka som omsorgspersonalen har föreslagit, han säger att nu vill jag inte flytta på mig mer dessutom så har jag varit på sjukhuset så att det räcker med det.

1. Namnge en etisk princip som kan kopplas till ovanstående patientberättelse utifrån Martins perspektiv samt motivera ditt svar. 2p.

I samtalet du har med Martin så frågar du honom varför han inte vill åka in till sjukhuset. Martin berättar då för dig att han inte varit på sjukhuset sedan han genomgick en knäoperation. Han berättar vidare för dig att när han kom till den ortopedavdelningen möttes han av en sjuksköterska som visade in honom i en stor sal med öppna dörrar ut mot en relativt trafikerad korridor, sjuksköterskan gav Martin en patientrock, underbyxor och långa strumpor och bad honom att byta om. Martin berättar vidare att när sjuksköterskan går ut ur salen lämnar hon dörrarna öppna. Martin upplevde att hans integritet inte respekterades utav sjuksköterskan.

2. Beskriv fyra exempel på vad du som sjuksköterska kan göra annorlunda för att bevara Martin integritet. 4p.

1:
2:
3:
4:

3. det finns flera viktiga lagar inom hälso- och sjukvård en är Socialtjänstlagen (SOL) och en är Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) beskriv kortfattat vad dessa två lagar reglerar samt ge förslag på personalkategorier som arbetar inom respektive lag. 4p.

4. ICN:s etiska kod för sjuksköterskor beskriver värdegrund och professionellt ansvar för sjuksköterskor och sjuksköterkestudenter. Koden definierar och vägleder omvårdnaden inom sjuksköterskans olika funktioner. Koden kan vara vägledande för etiska övervägande, ställningstaganden och beslutsfattande i professionen. Nedan finns sex påståenden från ICN:s etiska kod för sjuksköterskor, kryssa i rätt påstående. 1p/svar max 6p.

Påstående	Sant	Falskt
Sjuksköterskor har ett personligt ansvar för att tillämpa ett etiskt förhållningssätt i omvårdnaden, därmed behöver hen inte upprätthålla sin kompetens genom kontinuerlig professionell utveckling och livslångt lärande.		
Sjuksköterskor arbetar utifrån sin individuella kompetens och behörighet och använder sitt professionella omdöme när de accepterar eller delegerar ansvar.		
Sjuksköterskor värdesätter sin egen integritet, hälsa och sitt välbefinnande. För detta krävs en arbetsplatskultur som kännetecknas av yrkesmässig bekräftelse, fortbildning, reflektion och stöd, adekvat resurstilldelning, stödjande ledningsstrukturer samt en hälsosam och säker arbetsmiljö.		
Sjuksköterskor behöver inte dela med sig av sin kunskap och expertis eller ge återkoppling, handledning och stöd till sjuksköterkestudenter, sjuksköterskekollegor och annan hälso- och sjukvårdspersonal.		
Sjuksköterskor företräder patienter och deras perspektiv samt upprätthåller en kultur som främjar etiskt handlande och en öppen dialog.		
Sjuksköterskor vidtar nödvändiga åtgärder för att skydda individers, familjers, grupper och befolkningars hälsa när den hotas av medarbetare, annan person, policyer, praxis eller olämpligt eller felaktigt handhavande av teknik.		

5. Teorier och begrepp är viktiga för sjuksköterskans profession, nedan finns sex påståenden om detta, kryssa i rätt påstående. 1p/svar max 6p.

Påstående	Sant	Falskt
Hälsa är ett centralt begrepp för de flesta professioner inom vård och omsorg		
Perspektiv och fokus för de hälsofrämjande insatserna kan inte skilja sig åt mellan olika vårdprofessioner		
För att kunna beskriva, förstå förklara vårdens praktik behövs inte teoretiska begrepp		
Begrepp är abstrakta, språkliga konstruktioner som vilar på en rad filosofiska antaganden		
Filosofin styr innebörden i begreppen och hur de relaterar till varandra		
Hälsa är en process som människan upplever i det dagliga livet		

6. Omvårdnadsvetenskaplig forskning är ett eget vetenskapsområde som grundar sig i en humanistisk värdegrund. Redogör för vad som kännetecknar det humanvetenskapliga perspektivet. 2p.

7. Teorier och begrepp är viktiga för sjuksköterskans profession, nedan finns sex påståenden om detta, kryssa i rätt påstående. 0,5p/svar max 6p.

Påstående	Sant	Falskt
Hälsa är inte ett centralt begrepp för de flesta professioner inom vård och omsorg		
Perspektiv och fokus för de hälsofrämjande insatserna kan inte skilja sig åt mellan olika vårdprofessioner		
För att kunna beskriva, förstå förklara vårdens praktik behövs teoretiska begrepp		
Begrepp är abstrakta, språkliga konstruktioner som vilar på en rad filosofiska antaganden		
Filosofin styr innebörden i begreppen och hur de relaterar till varandra		
Hälsa är en process som människan upplever i det dagliga livet		

8. Högskolan i Skövde har en egen ämnesbeskrivning av ämnet omvårdnad. Namnge och redogör för dessa fyra centrala begrepp i Högskolan i Skövdes ämnesbeskrivning. 8p.

1:
2:
3:
4:

9. I Svensk sjuksköterskeförenings kompetensbeskrivning beskrivs den legitimerade sjuksköterskans självständiga omvårdnadsansvar för god och säker vård vilket innebär att kunna arbeta proaktivt, riskmedvetet, patientsäkert och följa regelverk. Säker vård utgör en grund för all omvårdnad vilket säkerställs genom kärnkompetenserna. Namnge varje kärnkompetens och beskriv tre av dem. 8p.

1:
2:
3:
4:
5:

10. Beskriv vad välfärdsteknik är och ge tre exempel på välfärdsteknik som kan både främja och hindra Martins trygghet. 6p.

11. Med en jämlik vård menas att vård och behandling ska erbjudas på lika villkor. Namnge de sju diskrimineringsgrunderna och beskriv tre av dem 10p.

1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:

12. Gerontologi kan översättas till "läran om gammal man" och är läran om det normala åldrandet. Nedan finns fyra påstående om det normala åldrandet, kryssa i rätt påstående. 1p/svar max 4p.

Påstående	Sant	Falskt
Gerontologi är ett multiprofessionellt ämne	☐	☐
Åldrandet består av kronologisk ålder, biologisk ålder funktionell ålder, psykologisk ålder och social ålder	☐	☐
Fysisk aktivitet kan delvis motverka konsekvenserna av det normala åldrandet	☐	☐
Livsloppsteori, gerotransscendensteori och aktivitetsteori är tre teorier om åldrandet	☐	☐

13. För att få en fördjupad förståelse för Martins liv på trygghetsboendets kan forskare använda sig av två datainsamlingsmetoder, namnge och beskriv skillnaden på dessa två datainsamlingsmetoder. 4p.

1:
2:

Nu är tentamen slut. Bra Jobbat!

Poänggränser:
Max: 72 p
Godkänd: 35 p